

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24

00-503 W A R S Z A W A

TELEFAX: 29-40-89

BS/48/38/93

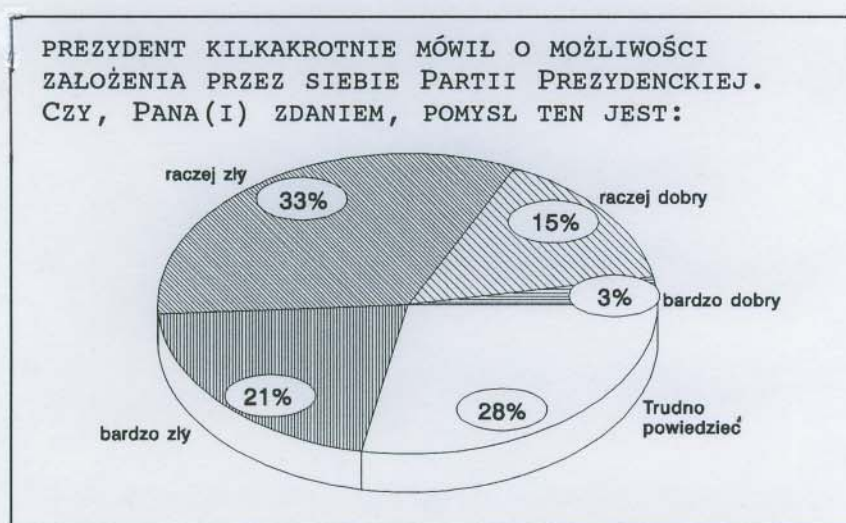
SPOŁECZNY ODBIÓR IDEI POWOŁANIA PARTII PREZYDENCKIEJ I GWARDII NARODOWEJ

Komunikat z badań

Warszawa, kwiecień 1993 r.

Uwaga: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

◆ Pomysł powołania Partii Prezydenckiej uzyskał aprobatę niedużej grupy ankietowanych. Pomimo to partia ta może liczyć na znaczne - jak na polskie warunki - poparcie wyborcze, ponieważ może odebrać największą część elektoratu tym ugrupowaniom, które poparły Lecha Wałęsę w wyborach prezydenckich i od tamtej pory nie weszły z nim w ostry konflikt.

◆ Większość respondentów skłania się ku opinii, że do partii Lecha Wałęsy będą wstępować ludzie, którzy niczego szczególnego jeszcze nie osiągnęli, czy osoby powodowane raczej chęcią zrobienia kariery u boku prezydenta niż kierujące się motywami prospołecznymi.

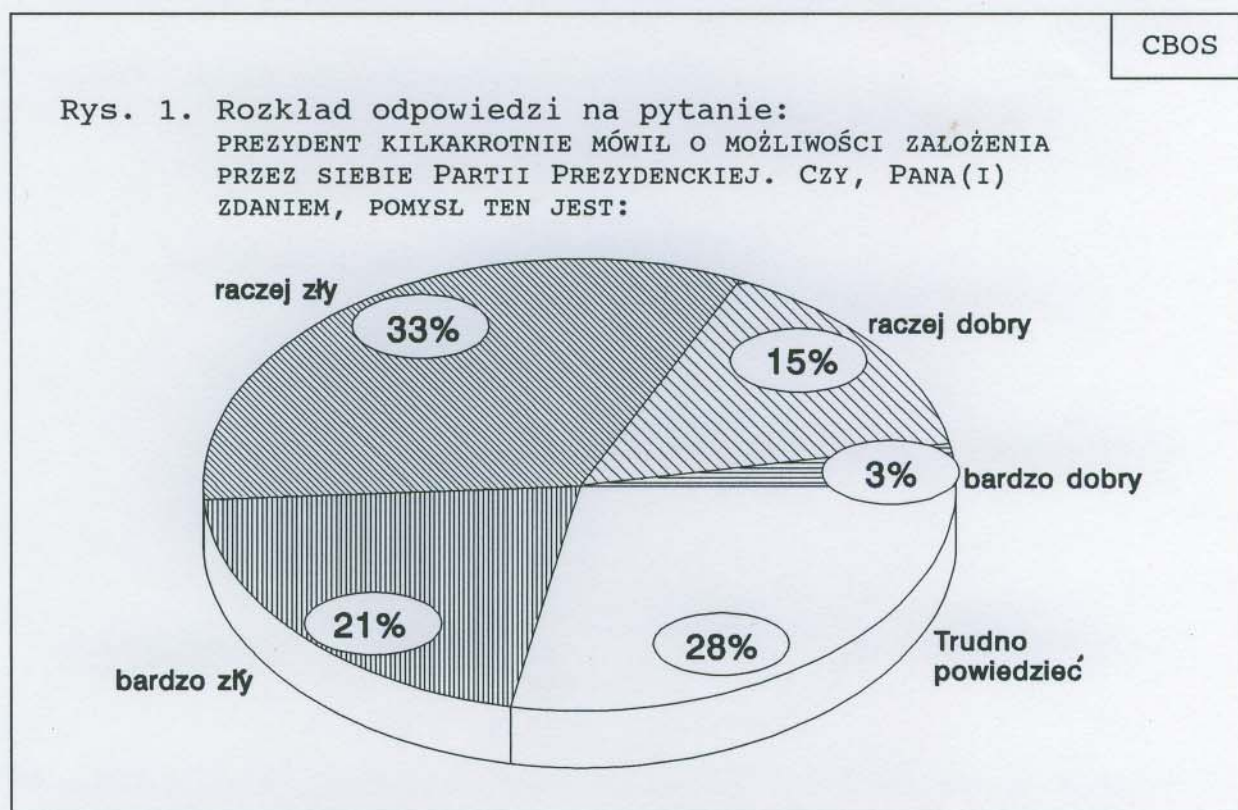
◆ O projekcie utworzenia Gwardii Narodowej słyszała nieco ponad połowa respondentów.

◆ Przewidywania dotyczące skutków powołania Gwardii Narodowej nie są zbyt optymistyczne. Zdaniem większości badanych nie przyczyni się ona do poprawy ładu i bezpieczeństwa w kraju, nie poprawi poczucia bezpieczeństwa obywateli.

Prezydent Lech Wałęsa wspominał przy różnych okazjach o możliwości powołania Partii Prezydenckiej. Zgłosił też inicjatywę utworzenia Gwardii Narodowej - jednostki wojskowej, która nie byłaby podległa Ministerstwu Obrony Narodowej, lecz bezpośrednio prezydentowi. Jej zadania związane byłyby przede wszystkim z bezpieczeństwem wewnętrznym kraju. Społeczny odbiór tych prezydenckich inicjatyw był, między innymi, przedmiotem marcowego sondażu CBOS¹.

Opinie o projekcie powołania Partii Prezydenckiej

Zamysł powołania Partii Prezydenckiej uzyskał aprobatę niedużej grupy ankietowanych (18%). Ponad połowa respondentów uznała go za *raczej zły* bądź *bardzo zły*.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (33) przeprowadzono w dniach 12-14 marca 1993 r. na 1233-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Pomysł ten częściej niż pozostali badani zaaprobowali prywatni przedsiębiorcy, respondenci zadowoleni z kierunku zmian w kraju i mieszkańcy największych miast². Niechęć natomiast wzbudza przede wszystkim wśród inteligencji i kadry kierowniczej, osób z wyższym wykształceniem oraz mieszkańców małych miast.

Opinie o ewentualnym powołaniu Partii Prezydenckiej są, co oczywiste, związane ze stosunkiem do Lecha Wałęsy. Osoby deklarujące zaufanie do prezydenta znacznie częściej niż nieufni i obojętni oceniali pomysł powołania partii jako dobry. Jednak nawet w tej grupie negatywne opinie przeważały nad pozytywnymi (41% wobec 30%).

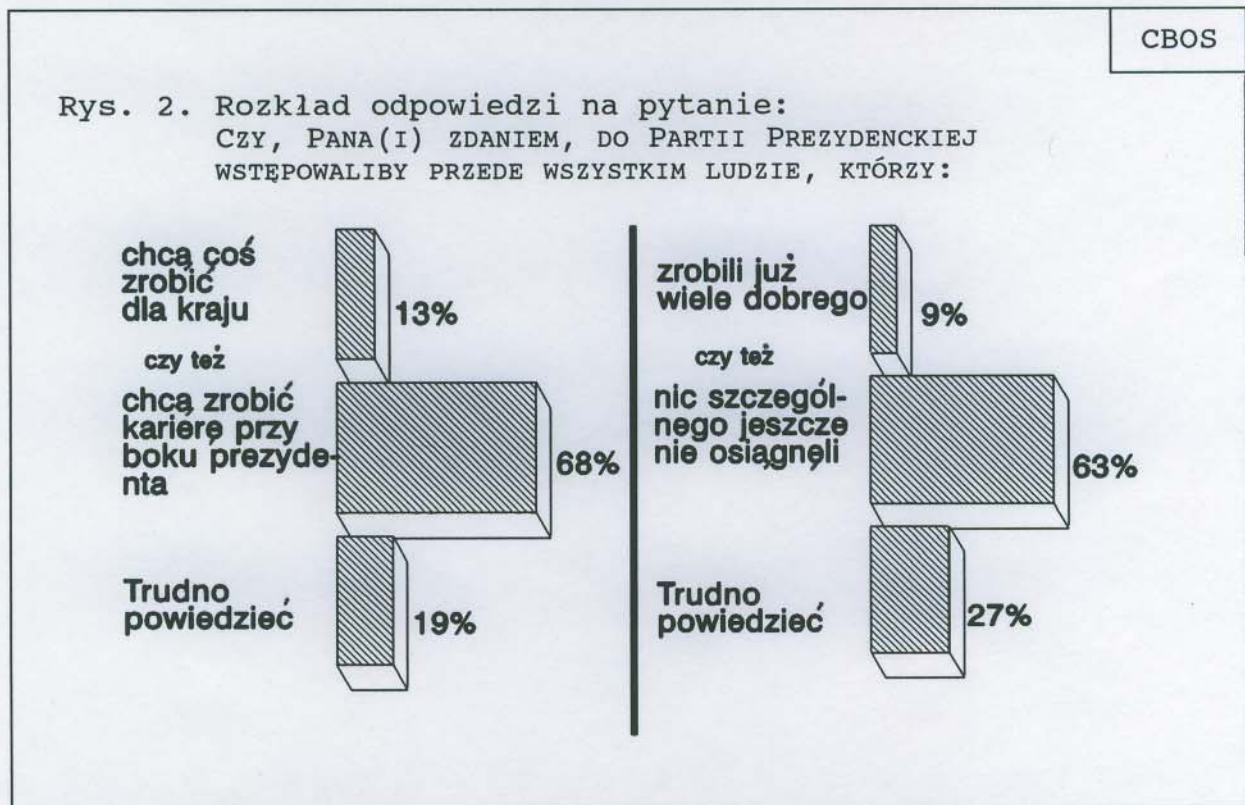
Tabela 1

w procentach

Stosunek do Lecha Wałęsy	Czy uważa, Pan(i), że pomysł stworzenia Partii Prezydenckiej jest:		
	dobry	zły	trudno powiedzieć
Zaufanie	30	41	29
Obojętność	9	55	36
Nieufność	7	71	22

Większość ankietowanych zdaje się skłaniać ku opinii, że partia, którą powoła Lech Wałęsa, będzie traktowana przez jej członków jako sposób na zrobienie kariery politycznej. Zdaniem większości badanych raczej będą do niej wstępować ludzie, którzy niczego szczególnego jeszcze nie osiągnęli (63% wskazań) niż ci, którzy zrobili już wiele dobrego (9%). Ponad dwie trzecie ankietowanych przypuszcza, że przyszli członkowie Partii Prezydenckiej będą kierować się chęcią zrobienia kariery przy boku prezydenta. Nastawienie prospołeczne - chęć zrobienia czegoś dla kraju - przypisuje im zaledwie 13% respondentów.

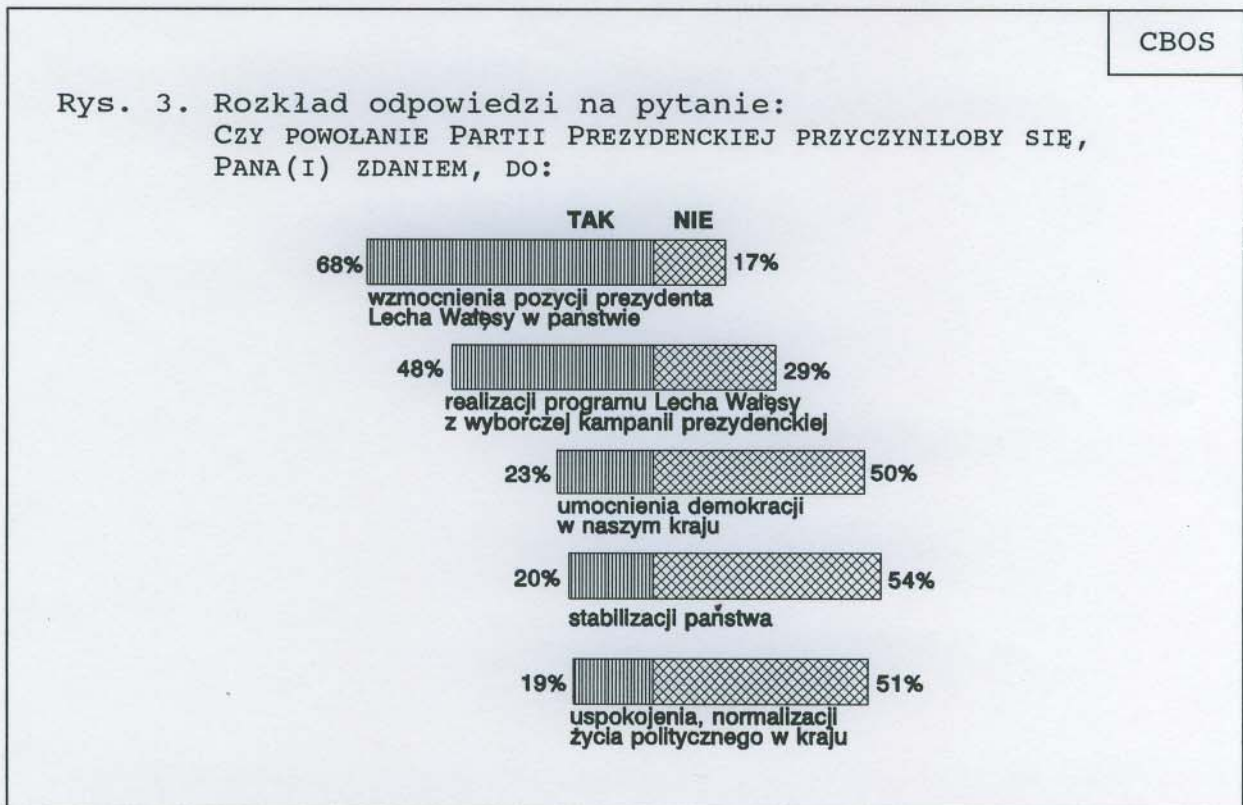
² Zob. tabele aneksowe

Z opinii tych nie można jednak wyciągać zbyt daleko idących wniosków. Jak bowiem wskazują wyniki wcześniejszych sondaży CBOS respondenci niezwykle rzadko przypisują politykom prospołeczne nastawienie. Na przykład, zarówno Lech Wałęsa - jako inicjator Karty Praw i Wolności, jak i jego główny adwersarz Jarosław Kaczyński - oskarżający Mieczysława Wachowskiego o współpracę SB, byli przez większość ankietowanych postrzegani jako działający przede wszystkim we własnym interesie³. Także sam fakt wstąpienia do partii politycznej w celu zrobienia kariery nie musi być oceniany negatywnie. Istotne jest jednak, iż zdaniem większości respondentów chęć osiągnięcia korzyści osobistych dominuje nad prospołecznymi motywacjami polityków, a Partia Prezydencka nie będzie tu żadnym wyjątkiem.

³ Zob. komunikaty CBOS: "Opinia publiczna o projekcie Karty Praw i Wolności", marzec '93 oraz "Społeczny odbiór konfliktu Kaczyński-Wachowski", luty '93.

Powołanie Partii Prezydenckiej wzmocniłoby pozycję polityczną obecnego prezydenta - uważa tak 68% ankietowanych, a zdaniem 48% - przyczyniłoby się do realizacji programu Lecha Wałęsy z kampanii wyborczej. Jeśliby więc oczekiwania te ziściły się, podstawowe cele przyświecające powołaniu partii zostałyby zrealizowane. Jednocześnie ponad połowa respondentów nie spodziewa się, by Partia Prezydencka przyczyniła się do stabilizacji państwa, umocnienia demokracji w naszym kraju czy też uspokojenia, normalizacji życia politycznego.

Na jakie poparcie wyborcze mogłaby liczyć Partia Prezydencka? Na to, jakże istotne pytanie, trudno jest obecnie uzyskać w pełni wiarygodną odpowiedź. Partii tej bowiem jeszcze nie ma, a wiele zależy przecież od tego, kto do niej będzie należeć i jaką przyjmie orientację programową. Respondenci mogą mieć różne wyobrażenia na ten temat i w konsekwencji

mechanizm ich myślenia może być następujący: "Jeżeli Partia Prezydencka byłaby zgodna z moimi wyobrażeniami, to oddałbym na nią głos". Wielu ankietowanych może więc nieco na wyrost deklarować swoją gotowość udzielenia poparcia wyborczego partii Lecha Wałęsy. Dotyczy to szczególnie respondentów o nie sprecyzowanych preferencjach wyborczych. Dlatego pytanie o poparcie wyborcze zadano jedynie osobom, które zadeklarowały gotowość oddania głosu na którąś z partii. Pytanie to brzmiało: "A gdyby w wyborach brała udział Partia Prezydencka - pod przewodnictwem Lecha Wałęsy, to czy nadal głosował(a)by Pan(i) na [wybraną przez siebie partię] czy też oddał(a)by Pan(i) głos na Partię Prezydencką?" Jak wynika z odpowiedzi, 12% ankietowanych gotowych byłoby zmienić swoje preferencje i poprzeć Partię Prezydencką. Wynik ten jest zbliżony do uzyskanego przed pięcioma miesiącami (15%). Gdyby więc deklaracje respondentów znalazły pokrycie w działaniu, partia prezydencka byłaby jedną z czołowych sił politycznych naszego parlamentu.

Głosowałyby na nią najczęściej osoby najstarsze, bardzo często biorące udział w praktykach religijnych, mieszkańcy Polski centralnej, prywatni przedsiębiorcy i rolnicy, respondenci zadowoleni z kierunku zmian w kraju. Zwraca uwagę, że mieszkańcy z regionu południowo-wschodniego, którzy w wyborach prezydenckich najczęściej głosowali na Lecha Wałęsę, nie poparliby Partii Prezydenckiej częściej niż pozostali mieszkańcy kraju. Przypomnijmy jednak, iż deklaracje respondentów są bardzo hipotetyczne - na razie nie ma ani wyborów parlamentarnych, ani Partii Prezydenckiej.

Gdyby do jej powstania doszło, nastąpiłyby istotne przegrupowania na scenie politycznej kraju. Pytanie, które partie utraciłyby największą część głosów na rzecz Partii Prezydenckiej, nurtuje zapewne wielu polityków. Przy próbie odpowiedzi na nie trzeba poczynić kolejne zastrzeżenie. Rozdrobnienie sceny politycznej powoduje, iż analizy - ze względu na małą liczebność respondentów popierających poszczególne partie - są obciążone dużą możliwością

popelnienia błędu. Można jednak na ich podstawie sformułować jeden, generalny wniosek - najbardziej zagrożeni utratą części elektoratu na rzecz partii Lecha Wałęsy powinni czuć się liderzy ugrupowań, które udzieliły mu poparcia w kampanii prezydenckiej i od tamtej pory nie weszły z nim w ostry konflikt. Są to: Kongres Liberalno-Demokratyczny (34% jego potencjalnych wyborców stwierdziło, iż poparłoby Partię Prezydencką), Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe i NSZZ "Solidarność" (po 27%).

Tabela 2

Partie polityczne	Deklarujący możliwość oddania głosu na Partię Prezydencką spośród potencjalnych wyborców poszczególnych partii
Unia Demokratyczna	8%
Polskie Stronnictwo Ludowe	6%
Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej	0%
Kongres Liberalno-Demokratyczny	34%
Ruch dla Rzeczypospolitej	12%
NSZZ "Solidarność"	27%
Unia Pracy	1%
Konfederacja Polski Niepodległej	15%
Zjednoczenie Chrześcijańsko Narodowe	27%

Odebranie głosów ugrupowaniom, które popierały Lecha Wałęsę w wyborach prezydenckich, nie jest zapewne zamierzonym skutkiem powołania Partii Prezydenckiej. Jednak w warunkach stworzonych przez obowiązującą u nas ordynację proporcjonalną, rywalizacja pomiędzy bliskimi sobie partiami jest zjawiskiem częstym. Łączenie się w większe bloki wyborcze nie jest bowiem w takiej sytuacji korzystne z punktu widzenia pragmatyki wyborczej

- blok taki uzyskuje mniej głosów niż w sumie zdobyłyby tworzące go partie. W efekcie ugrupowania podobne do siebie, odwołujące się do tego samego elektoratu, wchodzą ze sobą w konflikt o głosy wyborców. Jest to jeden z najbardziej dotkliwych skutków ordynacji proporcjonalnej.

W przypadku funkcjonowania ordynacji większościowej, prezydent, by uczynić swoją partię jedną z głównych sił politycznych kraju, musiałby dążyć do współpracy ze swoimi "dawnymi przyjaciółmi", starać się utworzyć wspólne ugrupowanie z organizacjami najbliższymi swoim potencjalnym wyborcom, a w konsekwencji przyciągnąć ludzi, którzy już wiele osiągnęli.

Być może w tej sytuacji społeczny odbiór nie tylko omawianej inicjatywy, ale całej sceny politycznej byłby bardziej przychylny - już nie tak wielu respondentów uważałoby, że do Partii Prezydenckiej wstąpią ludzie, którzy niczego szczególnego nie osiągnęli, a chcą przede wszystkim zrobić karierę przy boku prezydenta.

Obecnie nawet potencjalni wyborcy tej partii nie mają jednoznacznie pozytywnych odczuć związanych z jej ewentualnymi członkami. Zaledwie 35% spośród deklarujących poparcie dla Partii Prezydenckiej uważa, że wstąpią do niej ludzie, którzy zrobili już coś dobrego. Zbliżony odsetek (36%) przypuszcza, iż będą to raczej ludzie, którzy niczego specjalnego jeszcze nie osiągnęli. Podzielone są także zdania co do motywacji, którymi będą kierowali się przyszli członkowie partii. Nieco więcej jednak osób skłania się ku opinii, iż będą to ludzie, którzy chcą coś zrobić dla kraju (47%) niż tacy, którzy myślą głównie o karierze politycznej przy boku prezydenta (36%).

Osoby gotowe poprzeć w wyborach Partię Prezydencką także bardziej optymistycznie patrzą na ewentualne skutki jej powstania. Szczególnie często wyrażane jest w tej grupie przekonanie, że wzmocni się pozycja obecnego prezydenta (84%) i będzie realizowany jego

dawny program wyborczy (80%). Uspokojenia i normalizacji życia politycznego w kraju spodziewa się 62%, umocnienia demokracji - 60%, a stabilizacji państwa - 58%.

Tabela 3

w procentach

Czy powołanie Partii Prezydenckiej przyczyniłoby się, Pana(i) zdaniem, do:	Wskazania respondentów gotowych poprzeć w wyborach Partię Prezydencką		
	tak	nie	trudno powiedzieć
-stabilizacji państwa	58	28	14
-wzmocnienia pozycji prezydenta Lecha Wałęsy w państwie	84	8	8
-umocnienia demokracji w naszym kraju	60	15	25
-realizacji programu Lecha Wałęsy z wyborczej kampanii prezydenckiej	80	6	14
-uspokojenia, normalizacji życia politycznego w kraju	62	17	22

Można więc stwierdzić, iż wizja Partii Prezydenckiej kreowana przez jej potencjalnych wyborców, to partia tworzona przez polityków takich jak inni, nie wyróżniających się szczególną szlachetnością celów czy też dotychczasowymi dokonaniem, którzy jednak poprzez swoje działania potrafią przynieść krajowi wiele korzyści.

Opinie o projekcie utworzenia Gwardii Narodowej

O projekcie utworzenia Gwardii Narodowej słyszała nieco ponad połowa ankietowanych; z czego 17% słyszało *wiele* na ten temat.

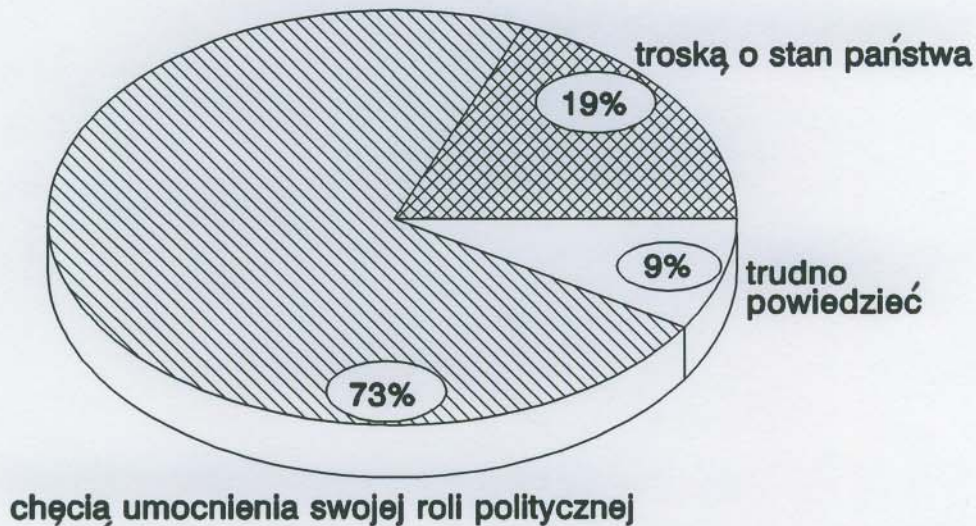
		CBOS
<i>Prezydent Lech Wałęsa zgłosił niedawno projekt powołania Gwardii Narodowej, która podlegałaby bezpośrednio prezydentowi, a nie Ministerstwu Obrony Narodowej. Czy słyszał(a) Pan(i) o tym?</i>		
<i>Tak, słyszałem(a) wiele na ten temat</i>		17%
<i>Tak, słyszałem(a) coś na ten temat</i>		36%
<i>W ogóle o tym nie słyszałem(a)</i>		46%

Najmniej osób, które wiedziały o tej inicjatywie, było wśród rolników, respondentów z podstawowym wykształceniem, badanych uzyskujących najniższe dochody, najstarszych ankietowanych. Nie słyszała o tym projekcie także ponad połowa: kobiet, mieszkańców wsi, badanych z regionu wschodniego i południowo-zachodniego, gospodyń domowych, emerytów i bezrobotnych oraz osób kilka razy w tygodniu biorących udział w praktykach religijnych.

W większości są to grupy zwykle przychylnie patrzące na działania dyscyplinujące życie społeczne. Z tych warstw wywodzi się także pokaźna część elektoratu Lecha Wałęsy w wyborach prezydenckich. Ma to istotne znaczenie przy analizie odpowiedzi na kolejne pytania, dotyczące projektu powołania Gwardii Narodowej. Zadano je bowiem wyłącznie respondentom mającym chociażby elementarną wiedzę na ten temat. Tak więc spora część ankietowanych, którzy mogliby przychylnie przyjąć tę inicjatywę, została - właśnie z powodu braku tej elementarnej wiedzy - wyłączona z dalszej części badania.

Blisko trzy czwarte osób, które słyszały o inicjatywie prezydenckiej uważa, że Lech Wałęsa kierował się raczej chęcią umocnienia swojej roli politycznej niż troską o stan bezpieczeństwa państwa. Odpowiedzi te są więc jak najbardziej zgodne z przekonaniem, że w działalności polityków motywacje prospołeczne mają drugorzędne znaczenie.

Rys. 4. Rozkład odpowiedzi na pytanie:
CZY, PANA(I) ZDANIEM, PREZYDENT ZGLASZAJĄC PROJEKT
POWOŁANIA GWARDII NARODOWEJ, KIEROWAŁ SIĘ RACZEJ:

Także przewidywania dotyczące skutków powołania Gwardii Narodowej nie są zbyt optymistyczne. Wprawdzie zdecydowana większość ankietowanych (83%) uważa, że powstanie takiej jednostki wojskowej przyczyni się do wzmocnienia pozycji prezydenta w państwie⁴, ale blisko dwie trzecie ankietowanych uważa, że istnienie Gwardii Narodowej nie poprawi poczucia bezpieczeństwa obywateli, a niemal połowa - że nie poprawi ładu i bezpieczeństwa w kraju. Natomiast z opinią, że powołanie Gwardii Narodowej przyczyniłoby się do ograniczenia demokracji w naszym kraju zgadza się 45% respondentów, a 36% nie odczuwa zagrożenia z tej strony.

⁴ Porównanie tych odpowiedzi z podobnymi wypowiedziami dotyczącymi skutków powołania Partii Prezydenckiej może prowadzić do nadmiernych uproszczeń. Na omawiane pytanie odpowiadała bowiem tylko część ankietowanych poinformowanych o inicjatywie prezydenta. Poza tym w przypadku Gwardii Narodowej pytano o pozycję prezydenta, a w przypadku Partii Prezydenckiej o pozycję osoby aktualnie piastującej urząd prezydenta.

Tabela 4

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, powołanie Gwardii Narodowej przyczyniłoby się do:	Wskazania respondentów		
	tak	nie	trudno powiedzieć
- poprawy poczucia bezpieczeństwa obywateli	28	61	11
- wzmocnienia pozycji prezydenta w państwie	83	10	7
- ograniczenia demokracji w naszym kraju	45	36	19
- poprawy ładu, bezpieczeństwa w kraju	36	49	15

Potencjalni wyborcy Partii Prezydenckiej znacznie częściej niż pozostali respondenci uważają, że zgłaszając projekt powołania Gwardii Narodowej Lech Wałęsa kierował się troską o stan bezpieczeństwa państwa i obywateli (49%). Blisko dwie trzecie tej grupy oczekuje w wyniku jej powołania poprawy poczucia bezpieczeństwa obywateli oraz ładu i bezpieczeństwa w kraju. Rzadziej niż ogół repondentów przypuszczają oni, iż może doprowadzić to do ograniczenia demokracji w naszym kraju, chociaż i tak jest to dość znaczna grupa (30%).

Tabela 5

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, powołanie Gwardii Narodowej przyczyniłoby się do:	Wskazania potencjalnych wyborców Partii Prezydenckiej		
	tak	nie	trudno powiedzieć
- poprawy poczucia bezpieczeństwa obywateli	64	21	14
- wzmocnienia pozycji prezydenta w państwie	90	4	6
- ograniczenia demokracji w naszym kraju	30	45	26
- poprawy ładu, bezpieczeństwa w kraju	65	16	19

*

* *

Propozycje Lecha Wałęsy powołania Partii Prezydenckiej i Gwardii Narodowej nie spotkały się ze zbyt przychylnym przyjęciem ogółu respondentów. Partia Prezydencka może jednak liczyć na spore - jak na polskie warunki - poparcie wyborcze, a jej potencjalny elektorat zdaje się w dużym stopniu podzielać poglądy prezydenta. Będzie to jednak jedna z wielu partii, której działalność nie zmieni zasadniczo funkcjonowania państwa. W warunkach ordynacji proporcjonalnej może natomiast doprowadzić do konfliktów pomiędzy ugrupowaniami dotychczas blisko współpracującymi z prezydentem.

A N E K S

Tabela 1. Prezydent Lech Wałęsa kilkakrotnie mówił o możliwości założenia przez siebie Partii Prezydenckiej. Czy Pana(i) zdaniem, pomysł ten jest:

(%)

	dobry	zły	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	54	28	1232
Płeć				
Mężczyźni	21	55	24	572
Kobiety	15	53	32	660
Wiek				
do 24 lat	14	62	24	141
25-34	23	58	19	180
35-44	14	62	24	330
45-54	21	52	27	211
55-64	16	53	31	170
65 lat i więcej	21	35	45	199
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	49	33	479
Miasto do 20 tys.	14	71	14	139
od 21 do 100 tys.	16	55	29	229
101-500 tys.	16	53	31	203
501 tys. i więcej mieszk.	24	54	23	180
Region				
Północny	13	62	25	161
Zachodni	20	50	30	119
Środkowozachodni	14	61	24	175
Środkowy	22	52	25	229
Wschodni	15	57	28	144
Południowo-wschodni	19	55	27	188
Południowo-zachodni	18	45	37	216
Wykształcenie				
Podstawowe	20	41	39	487
Zasadnicze zawodowe	17	59	24	310
Średnie	17	63	20	342
Wyższe	12	72	16	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	13	74	12	59
Prac. umysł. niż. szczebla	12	61	27	127
Pracownicy fiz.- umysł.	14	56	29	49
Robotnicy wykwalifikowani	17	62	20	125
Robotnicy niewykwalifik.	16	55	29	72
Rolnicy	20	53	27	116
Prywatni przedsiębiorcy	40	54	6	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	18	46	36	380
Uczniowie i studenci	20	58	22	57
Bezrobotni	8	56	35	82
Gospodynie domowe i inni	24	53	23	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	13	53	34	98
500 tys. - 999 tys.	17	55	27	358
1000 tys. - 1499 tys.	17	51	32	333
1500 tys. - 1999 tys.	17	54	29	192
2000 tys. i powyżej	22	58	19	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	56	29	520
Średnie	20	50	30	523
Dobre	19	62	18	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	40	36	89
Raz w tygodniu	19	51	30	691
Kilka razy w roku	14	62	24	338
W ogóle nie uczestniczy	18	64	18	109
Ocena kier. rozw. syt. w kraju				
Dobry kierunek	29	53	18	251
Zły kierunek	14	59	27	792
Trudno powiedzieć	18	36	47	189

Tabela 2. Prezydent Lech Wałęsa zgłosił niedawno projekt powołania Gwardii Narodowej, która podlegałaby bezpośrednio prezydentowi, a nie Ministerstwu Obrony Narodowej. Czy słyszał(a) Pan(i) o tym?
1 - słyszałem wiele na ten temat, 2 - słyszałem coś na ten temat, 3 - w ogóle o tym nie słyszałem

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	17	36	46	1229
Płeć				
Mężczyźni	25	40	35	570
Kobiety	11	33	57	659
Wiek				
do 24 lat	12	39	50	141
25-34	11	48	41	180
35-44	17	40	43	328
45-54	27	34	39	209
55-64	20	32	49	170
65 lat i więcej	15	26	59	199
Miejsce zamieszkania				
Wieś	9	35	57	478
Miasto do 20 tys.	24	40	36	139
od 21 do 100 tys.	23	38	40	227
101-500 tys.	15	42	43	203
501 tys. i więcej mieszk.	31	31	39	180
Region				
Północny	17	47	36	161
Zachodni	28	32	41	119
Środkowozachodni	19	41	40	174
Środkowy	17	33	50	229
Wschodni	11	33	56	143
Południowo-wschodni	13	43	44	188
Południowo-zachodni	18	27	54	215
Wykształcenie				
Podstawowe	9	27	64	486
Zasadnicze zawodowe	13	43	44	310
Średnie	23	45	32	342
Wyższe	51	33	16	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	42	37	22	59
Prac.umysł.niż.szczebła	18	46	36	125
Pracownicy fiz.- umysł.	9	49	43	49
Robotnicy wykwalifikowani	12	53	35	125
Robotnicy niewykwalifik.	12	37	50	72
Rolnicy	10	26	64	115
Prywatni przedsiębiorcy	39	45	16	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	18	29	53	381
Uczniowie i studenci	22	31	47	56
Bezrobotni	13	36	51	82
Gospodynie domowe i inni	11	35	54	99
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	5	31	64	98
500 tys. - 999 tys.	12	35	53	357
1000 tys. - 1499 tys.	15	40	45	332
1500 tys. - 1999 tys.	21	34	45	192
2000 tys. i powyżej	33	39	29	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	38	50	519
Średnie	17	34	48	522
Dobre	31	39	30	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	31	55	89
Raz w tygodniu	14	37	49	691
Kilka razy w roku	19	39	42	336
W ogóle nie uczestniczy	36	29	35	109
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	28	36	36	251
Zły kierunek	15	38	47	790
Trudno powiedzieć	12	30	57	187

Tabela 3. Prezydent zgłaszając projekt powołania Gwardii Narodowej kierował się: 1 - troską o stan bezpieczeństwa państwa i obywateli, 2 - chęcią wzmocnienia swojej roli politycznej (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	73	9	658
Płeć				
Mężczyźni	20	73	7	371
Kobiety	17	72	10	286
Wiek				
do 24 lat	21	70	9	71
25-34	20	71	9	106
35-44	19	72	9	186
45-54	13	78	9	127
55-64	19	76	5	87
65 lat i więcej	23	67	10	81
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	70	10	207
Miasto do 20 tys.	8	88	5	87
od 21 do 100 tys.	22	72	6	137
101-500 tys.	16	74	10	116
501 tys. i więcej mieszk.	23	64	12	110
Region				
Północny	17	78	5	103
Zachodni	11	81	8	71
Środkowozachodni	11	85	4	104
Środkowy	27	65	8	113
Wschodni	16	75	9	63
Południowo-wschodni	18	66	16	106
Południowo-zachodni	27	62	11	98
Wykształcenie				
Podstawowe	21	70	9	175
Zasadnicze zawodowe	18	74	8	172
Średnie	18	74	8	233
Wyższe	18	72	10	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	71	8	46
Prac.umysł.niż.szczebła	10	80	9	80
Pracownicy fiz.- umysł.	16	75	9	28
Robotnicy wykwalifikowani	10	81	9	81
Robotnicy niewykwalifik.	20	78	1	36
Rolnicy	13	72	15	42
Prywatni przedsiębiorcy	38	58	4	32
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	23	71	6	180
Uczniowie i studenci	31	59	10	30
Bezrobotni	12	82	6	41
Gospodynie domowe i inni	26	53	20	45
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	20	72	9	35
500 tys. - 999 tys.	19	73	8	167
1000 tys. - 1499 tys.	24	68	8	182
1500 tys. - 1999 tys.	12	77	11	105
2000 tys. i powyżej	18	75	8	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	75	8	261
Średnie	20	72	9	270
Dobre	18	71	11	127
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	37	55	8	40
Raz w tygodniu	19	72	9	351
Kilka razy w roku	17	74	9	196
W ogóle nie uczestniczy	12	83	5	70
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	33	58	8	160
Zły kierunek	13	80	7	418
Trudno powiedzieć	21	61	18	80

Tabela 4. Gdyby w wyborach brała udział Partia Prezydencka, to osoby o sprecyzowanych preferencjach wyborczych: 1 - nie zmieniłyby preferencji wyborczych, 2 - poparłyby ją

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	12	10	573
Płeć				
Mężczyźni	82	11	7	304
Kobiety	75	12	13	269
Wiek				
do 24 lat	86	3	11	62
25-34	85	11	4	91
35-44	82	9	9	133
45-54	77	15	8	106
55-64	85	7	7	86
65 lat i więcej	58	23	19	96
Miejsce zamieszkania				
Wieś	79	12	9	220
Miasto do 20 tys.	81	10	9	60
od 21 do 100 tys.	79	14	7	95
101-500 tys.	82	7	11	101
501 tys. i więcej mieszk.	70	16	14	96
Region				
Północny	82	13	5	76
Zachodni	89	5	6	56
Środkowozachodni	86	6	7	86
Środkowy	71	19	10	110
Wschodni	86	11	3	66
Południowo-wschodni	75	15	10	90
Południowo-zachodni	69	9	22	88
Wykształcenie				
Podstawowe	71	16	13	214
Zasadnicze zawodowe	85	6	9	126
Średnie	79	13	8	169
Wyższe	88	7	6	64
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	7	8	34
Prac.umysł.niż.szczebła	72	12	16	54
Pracownicy fiz.- umysł.	85	4	11	17
Robotnicy wykwalifikowani	87	5	8	56
Robotnicy niewykwalifik.	81	8	11	34
Rolnicy	79	17	4	53
Prywatni przedsiębiorcy	78	18	4	24
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	73	15	12	190
Uczniowie i studenci	83	10	7	31
Bezrobotni	90	8	2	31
Gospodynie domowe i inni	76	12	12	34
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	88	9	3	42
500 tys. - 999 tys.	75	12	13	150
1000 tys. - 1499 tys.	81	11	8	159
1500 tys. - 1999 tys.	75	15	9	87
2000 tys. i powyżej	78	12	9	131
Ocena własnych war. mater.				
Złe	87	7	6	191
Średnie	73	14	13	266
Dobre	79	13	8	116
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	67	22	11	45
Raz w tygodniu	74	13	12	326
Kilka razy w roku	88	7	5	154
W ogóle nie uczestniczy	87	7	7	49
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	72	17	12	163
Zły kierunek	86	8	6	330
Trudno powiedzieć	63	16	21	80